

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
АКТАНЫШ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
АЕШ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

423761, Аеш авылы, Ленин ур., 34б
йорт.

СОВЕТ АИШЕВСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ АКТАНЫШСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

423761, село Аишево, ул. Ленина, дом
34б.

Актаныш муниципаль районы Аеш авыл жирлегендә инициатив проектларны гамәлгә ашыру тәртибе турында

РЕШЕНИЕ
От 08.04.2021г

КАРАР
№6

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 74 һәм 86 статьялары, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26.1 статьялары нигезендә, Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Аеш авыл жирлегендә яшәүчеләрнең инициатив проектларда катнашуын активлаштыру максатында, Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы «Аеш авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Актаныш муниципаль районы Аеш авыл жирлеге Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Аеш авыл жирлегендә инициатив проектларны гамәлгә ашыру тәртибен кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга һәм Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районының рәсми сайтында «Аеш авыл жирлеге» бүлегендә урнаштырырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемдә калдырам.

Совет Рәисе

Д.Р.Ахатов

Татарстан Республикасы
Актаныш муниципаль районы
Аеш авыл җирлегенә
Советы карарына 08.04.2021 ел,
№6-5 кушымта

Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы
Аеш авыл җирлегендә инициатив проектларны
тәкъдим итү, кертү, фикер алышу һәм карау тәртибе

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1нче статья. Әлеге тәртипне җайга салу предметы

1. Әлеге тәртип Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Аеш авыл җирлегенә» муниципаль берәмлеге Уставы (алга таба - җирлек Уставы) нигезендә, инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алу белән бәйләп рәвештә барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне җайга сала.

2. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбенә финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициатив проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу, карау һәм сайлап алу белән бәйләп мөнәсәбәтләргә әлеге тәртип нигезләмәләре, әгәр Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукый акты белән һәм Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Аеш авыл җирлегенә Советының алар нигезендә кабул ителгән карарлары белән башкасы каралмаган булса, кулланылмый.

2 нче статья. Инициатив проектлар

1. Инициатив проект дигәндә, әлеге тәртиптә Татарстан Республикасы Актаныш муниципаль районы Аеш авыл җирлегенә халкының (алга таба - җирлек) җирлек халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру турындагы тәкъдиме җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә җирле үзидарә органнарына бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү аңлашыла.

2. Инициатив проект үз эченә түбәндәге мәгълүматларны алырга тиеш:

- 1) җирлек халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия проблеманы тасвирлау;
- 2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
- 3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;
- 4) инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чыгымнарны алдан исәпләү;
- 5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырылган сроклары;

- б) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;
- 7) инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен, планлаштырылган инициатив түләүләр күләменнән тыш, әлеге акчалардан файдалану күздә тотылган очракта, жирлек бюджеты акчалары күләменә күрсәтмә;
- 8) әлеге тәртипнең 3 статьясы нигезендә, жирлек территориясенә яисә аның чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак өлешен күрсәтү;

3. Инициатив проект әлеге статьяның 2 өлешендә каралган белешмәләрне үз эченә алган проектны тасвирлауны үз эченә ала, аңа инициатор карары буенча график һәм (яисә) таблица материаллары кушымта итеп бирелергә мөмкин. Проектны тасвирлауның яқынча формасы һәм аны тутыру буенча рекомендацияләр жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана.

3 нче статья. Халык мәнфәгатьләрендә инициатив проектлар гамәлгә ашырыла ала торган территорияне билгеләү

1. Инициатив проектлар жирлек халкы мәнфәгатьләрендә, шулай ук түбәндәге территорияләрдә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә тормышка ашырылырга мөмкин:

- күпфатирлы йортның подъезды;
- күпфатирлы йорт;
- күпфатирлы йортлар һәм (яки) торак йортлар төркеме (шул исәптән урам, квартал яки планлаштыру структурасының башка элементы);
- торак микрорайоны;
- торак микрорайоннар төркеме;
- торак пункты;
- торак пунктлар төркеме;
- жирлек;

2. Жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне (жирле үзидарә органнарына бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү һәм (яки) аерым муниципаль программалар чараларын үтәү буенча инициатив проектларны гамәлгә ашыру максатларында жирлек башкарма комитеты карары (шул исәптән муниципаль программаны раслау турындагы карар) жирлек территориясен өлешләргә (округка) бүлү каралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта инициатив проектлар жирлек территориясенә (округ) тиешле өлеш чикләрендә тәкъдим ителә, тикшерелә һәм гамәлгә ашырыла.

2 бүлек. Инициатив проектларны тәкъдим итү һәм тикшерү
4 нче статья. Проектның инициаторлары

1. Инициатив проектны кертү турындагы инициатива белән чыгыш ясарга хокуклы:

- 1) Жирлек территориясендә яшәүче, уналты яшькә житкән, кимендә ун граждан булган инициатив төркем (алга таба - инициатив төркем);
- 2) территориаль ижтимагый үзидарә органнары;
- 3) авыл торак пунктының старостасы;

4) жирле ижтимагый берләшмеләр яисә ижтимагый берләшмеләрнең жирле бүлекчеләре, башлангыч профсоюз оешмалары, торак милекчеләре ширкәتلәре, бакчачылык яки яшелчәчелек коммерцияле булмаган ширкәتلәре.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән затлар (алга таба-проект инициаторлары):

1) инициатив проект әзерлиләр;

2) инициатив проект турында фикер алышуну оештыралар яисә әлеге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициатив проектка ярдәм итү турындагы мәсьәлә буенча гражданнар фикерен ачыклауны тәэмин итәләр;

3) жирлек башкарма комитетына инициатив проект кертәләр;

4) инициатив проектны гамәлгә ашыруны контрольдә тотуда катнашалар;

5) башка хокукларны гамәлгә ашыралар һәм әлеге тәртиптә һәм аның нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукый актларда билгеләнгән вазыйфаларны үтиләр.

3. Инициатив төркем тәү һәм аның әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү, беркетмә белән рәсмиләштерелә.

4. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар территориаль ижтимагый үзидарә органнары булган проект инициаторлары тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә Уставы нигезендә кабул ителә.

5. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар ижтимагый берләшмеләр булган проект инициаторлары тарафыннан аларны гамәлгә кую документлары нигезендә кабул ителә.

5 нче статья. Инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклау

1. Инициатив проект, инициатив проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган жирлек халкы яисә аның бер өлешенең халкы тарафыннан хупланырга тиеш.

2. Проект инициаторы гражданнарның инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча фикерен түбәндәге формаларда ачыклауны оештыра:

- гражданнар жыенында инициатив проектны карау;

- гражданнар жыелышында яисә конференциясендә, шул исәптән территориаль ижтимагый ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында яисә конференциясендә инициатив проектны карау;

- гражданнардан сораштыру үткөрү;

- инициатив проектка ярдәм итү өчен гражданнар имзаларын жыю.

3. Проектның инициаторы инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклауның берничә төрәннән файдалану турында карар кабул итәргә хокуклы.

6 нчы статья. Инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыены

1. Инициатив проектны күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданнар жыены (алга таба - жыен) проект инициаторы мәрәжәгәте нигезендә жирлек Башлыгы тарафыннан билгеләнә.

2. Жыен үткәру турында проект инициаторының мәрәжәгатендә түбәндәгеләр күрсәтелә: - проект инициаторы турында мәгълүмат (инициатив төркем әгъзаларының фамилиясе, исеме, атасының исеме, яшәу яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, атасының исеме, чара проектының башка инициаторының исеме һәм аның урнашу урыны);

- инициатив проект турында мәгълүмат;

- инициатив проектны күрсәтү мәсьәләләре буенча жирлекнең башкарма комитеты белән үзара хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларның фамилиясе, исеме, атасының исеме, телефон номеры;

- жыенны уздыру датасы, вакыты һәм урыны турында тәкъдимнәр;

3. Жыен жирлек Уставы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

4. Жыен үткәру турында берничә үтенеч кергән очракта, бер жыенда берничә инициатив проект каралырга мөмкин.

7 нче статья. Инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы

1. Инициатив проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы (алга таба - жыелыш) проект инициаторы карары белән билгеләнә һәм үткәрелә.

2. Жыелыш авыл жирлеге территориясе өлешендә үткәрелә, анда яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә инициатив проектны тормышка ашыру планлаштырыла. Әгәр дә бу проектны тормышка ашыру жирлек халкы мәнфәгатьләрендә планлаштырыла икән, жирлек территориясенең төрле өлешләрендә берничә жыелыш үткәрелергә мөмкин.

3. Жыелышта уналты яшькә житкән, тиешле территориядә яшәүчеләр катнаша ала.

4. Жыелыш үткәрелергә мөмкин:

1) Турыдан-туры формада - көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү өчен халыкның бердәм булу формасында;

2) Турыдан-туры һәм читтән торып - көн тәртибе һәм тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү мәсьәләләре буенча турыдан-туры фикер алышу мөмкинлеген күздә тоткан рәвештә - шулай ук халыкның карарларын билгеләнгән срокта яисә жыелыш үткәру турындагы хәбәрдә күрсәтелгән адрес буенча яисә <http://aktanysh.tatarstan.ru> сайтына кулланып тавыш бирү мөмкинлеген күздә тоткан рәвештә түбәндәге формада - «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә.

5. Бер жыелышта берничә инициатив проектны карау мөмкин. Әлеге очракта жыелышны оештыру һәм үткәру буенча хокуклар һәм бурычлар проектлар инициаторлары белән бергә гамәлгә ашырыла.

6. Жыелыш үткәру, документлар әзерләү һәм жибәру буенча чыгымнарны проект инициаторы башкара.

7. Жирлек башкарма комитеты проект инициаторына жыелышны үткөрүдө ярдөм итө, шул исәптән аны үткөрү өчөн бушлай бина бирө. Жирлек башкарма комитеты карары белән жыелышлар үткөрү өчөн бирелө торган бүлмөлөр исемлеге билгеләнергә мөмкин.

8. Жыелыш 25 кешедән дө ким булмаган катнашучылар арасында хокуклы дип санала.

8 нче статья. Жыелыш үткөрүгө әзерлек

1. Жыелышны уздыру турында проект инициаторының карарында түбөндөгеләр күрсәтелә:

- фикер алышу өчөн жыелыш үткөрөлө торган инициатив проект;
- жыелышны үткөрү формасы (турыдан-туры яки турыдан-туры-читтән торып);
- жыелышның көн тәртибе, ә жыелышны турыдан-туры-читтән торып үткөрү очрагында - халык тавыш бирүләрөн уздыру планлаштырыла торган мәсьәләләр;
- жыелыш уздыру датасы, вакыты, урыны, ә жыелыш турыдан-туры-читтән торып уздырылган очракта - шулай ук тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча халыкның карарларын кабул итү тәмамлану датасы, һәм мондый карарлар тапшырылырга тиешле урыны яисә адресы, яки тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча тавыш бирү өчөн махсуслаштырылган сайттан файдалану турында карар;
- жыелышта катнашучыларның яки жыелышны турыдан-туры-читтән торып үткөрү очрагында көн тәртибөндөгө мәсьәләләр буенча фикер алышуларда катнашучыларның фаразланган саны;
- жыелыш үткөрөлө торган территориядә яшәүчеләргә, аны үткөрү турында хәбәр итү ысуллары;

2. Проект инициаторы жирлек башкарма комитетына жыелышны үткөрү турында 10 көннән дө соңга калмыйча язма хәбәрнамә жибөрө.

3. Жыелыш үткөрү турындагы хәбәрнамәдә күрсәтелә:

- проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилиясе, исеме, атасының исеме, аларның яшәү яисә тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, атасының исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урыны);
- әлеге статьяның 1 өлөшөндә каралган белешмәләр;
- жыелышны оештыру һәм үткөрү буенча боеру функцияләрөн башкарырга вөкаләтле затларның фамилияләре, исемнәре, телефон номерлары.
- жыелышны үткөрүдә ярдөм итү, шул исәптән жыелышны үткөрү өчөн бина бирү (жыелышны турыдан-туры, читтән торып үткөрү очрагында турыдан-туры фикер алышу) һәм (яки) тавышка куелган мәсьәләләр буенча халык тавыш бирү өчөн махсус сайттан файдалану турында үтенеч;

4. Жыелышны уздыру турындагы хэбэрнамәгә проектның инициаторы һәм аны оештыру һәм үткөрү буенча боеру функцияләрен башкарырга вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана. Инициатив төркем исеменнән жыелышны үткөрү турында хэбэрнамә инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм үткөрү буенча боеру функцияләрен үтәргә вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана.

5. Жыелышны үткөрү өчен бина бирү турындагы үтенеч булганда, жирлек башкарма комитеты хэбэрнамә кәргән көннән өч көн эчендә проект инициаторына бина бирү мөмкинлеге турында хэбәр итә яки жыелыш үткөрү урынын һәм (яки) датасын һәм вақытын үзгәртәргә тәкъдим итә. Проектның инициаторы күрсәтелгән тәкъдимне алган көннән алып өч көн эчендә жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вақытын үзгәртүгә ризалыгы яисә килешмәве турында хэбәр итәргә тиеш.

6. Жирлек башкарма комитеты жыелыш үткөрү турында белешмәләр урнаштыра, шул исәптән инициатив проект белән танышу тәртибе турында, жирлекнең рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә яисә махсуслаштырылган сайтта: - жыелыш үткөрү турында хэбәр алынган көннән соң өч көн эчендә; - проект инициаторы ризалыгын алганнан соң ике көннән дә соңга калмыйча, жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вақытын үзгәртү турында тәкъдим белән урнаштыра.

7. Жирлекнең башкарма комитеты, жыелыш үткөрүдә ярдәм итү проекты инициаторына ярдәм итү максатыннан, вәкаләтле вәкил билгеләргә хоуклы. Вәкаләтле вәкилне билгеләү турында жирлек башкарма комитеты алдан ук проект инициаторына хэбәр итә.

9 нчы статья. Жыелышны турыдан-туры формада үткөрү тәртибе

1. Жыелыш башланганчы проект инициаторы жирлек башкарма комитеты тарафыннан раслана торган форма буенча исемлек төзү белән жыелышта катнашкан гражданның теркәүне тәэмин итә. Жыелышта катнашкан гражданның исемлеге жыелыш беркетмәсенә аерылгысыз өлеше булып тора.

2. Жыелышның көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча тавыш бирү тәртибе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Жыелышның көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча карарлар жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

3. Жыелыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Жыелышны алып бару өчен рәис һәм секретарь сайлана.

4. Рәис жыелышны алып бара, көн тәртибендәгә сорауларны игълан итә, жыелышта катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелыш тарафыннан кабул ителгән карарларны формалаштыра, аларны тавышка куя, тавыш бирү нәтижеләрен игълан итә.

5. Секретарь жыелыш беркетмәсе алып бара, анда жыелыш кабул иткән барлык карарлар чагылдырыла, алар буенча тавыш бирү нәтижеләре күрсәтелә. Жыелыш беркетмәсенә жыелыш секретаре һәм рәисе кул куя.

6. Жыелыш беркетмәсендә күрсәтелә:

- жыелышны үткөрү урыны һәм вақыты;
- жыелышта катнашкан гражданның саны;

- яшәу урынын күрсәтеп, жыелыш рәйсе һәм секретаре турында белешмәләр;
- жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлегә;
- көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча кабул ителгән карарлар.

10 нчы статья. Жыелышны турыдан-туры, читтән торып үткөрү тәртибе

1. Жыелышның көн тәртибендәгә мәсьәләләрне турыдан-туры карап тикшерү һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү әлегә тәртипнең 9 статьясында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Турыдан-туры фикер алышуда катнашмаган затлар жыелыш үткөрү турындагы хәбәрдә күрсәтелгән урынга яисә адрес буенча тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча язма формада рәсмиләштерелгән карарны жибәрергә хокуклы. Карарның якинча формасы жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана.

3. Турыдан-туры, һәм читтән торып үткәрелә торган жыелышта катнашучылар булып, турыдан-туры фикер алышуда катнашкан затлар, шулай ук карарлар кабул итү тәмамланганчы алынган затлар санала.

4. Жыелыш турыдан-туры һәм читтән торып уздырылган очракта, махсуслаштырылган сайттан файдаланып, жыелыш үткөрү һәм турыдан-туры фикер алышуда катнашмаган затларның тавыш бирү турында хәбәр урнаштырылган очракта, көн тәртибе мәсьәләләре буенча әлегә сайтта уздырыла.

5. Жыелышның махсуслаштырылган сайты кулланып жыелышның көн тәртибе мәсьәләләре буенча тавыш бирү жыелыш үткәрелә торган территориядә яшәүчеләр тарафыннан гамәлгә ашырыла, шәхсән көн тәртибендәгә һәр мәсьәлә буенча «риза», «каршы» яки «тоткарландым» дигән формулировкалар белән белдерелгән көн тәртибенең һәр мәсьәләсе буенча карар күрсәтү юлы белән электрон формада башкарыла. Махсус сайтны кулланып тавыш бирүдә катнашучылар булып, тавыш бирү датасына һәм вакытына кадәр, электрон формада тавыш биргән кешеләр санала. Халыкны идентификацияләү бердәм идентификация һәм аутентификация системасы хисап язмасын кулланып башкарыла. Тавыш бирү аның башлану датасы һәм вакыты белән, тәмамлану датасы һәм вакыты тәмамланганчы, тәнәффесез үткәрелә.

6. Махсус сайтны кулланып тавыш бирү нәтижеләре беркетмә рәвешендә формалаштырыла һәм сайтта мондый тавыш бирү тәмамланганнан соң, бер көн эчендә урнаштырыла. Расланган тавыш бирү беркетмәсен, жирлек башкарма комитеты проект инициаторына аларны формалаштырганнан соң, өч көн эчендә жибәрә. Күрсәтелгән беркетмә жыелыш беркетмәсенең аерылгысыз өлеше булып тора.

7. Тавыш бирүне уздырганда жыелышта катнашучы һәр кешедән «Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган шәхси мәгълүматларны эшкөртүгә ризалыгы алынырга тиеш.

8. Тавыш бирү тәмамланганнан соң, сорашып белешү юлы белән яисә махсуслаштырылган сайт кулланып, секретарь жыелыш беркетмәсен әзерли, аңа секретарь һәм жыелыш рәйсе имза сала.

9. Турыдан-туры һәм читтән торып уздырыла торган жыелыш беркетмәсендә күрсәтелә:

- Турыдан-туры фикер алышу урыны һәм вакыты;
- читтән торып тавыш бирү ысулы, аның башлану һәм тәмамлану вакыты;
- жыелышта катнашкан гражданның саны;
- яшәү урынын күрсәтеп, жыелыш рәисе һәм секретаре турында белешмәләр;
- жыелышның көн тәртибе, турыдан-туры фикер алышудагы чыгышларның эчтәлегә;
- көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча кабул ителгән карарлар һәм алар буенча тавыш бирү нәтижәләре.

11 нче статья. Инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның конференциясен үткөрү

1. Инициатив проектны гамәлгә ашыру күздә тотылган, 16 яшькә җиткән кешеләр саны 1000 кешедән артып китсә, инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның конференциясе (алга таба - конференция) үткөрелергә мөмкин.

2. Конференция элек тәртипнең 7-10 статьяларында билгеләнгән тәртиптә, элек статьяда билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып үткәрелә.

3. Конференцияне үткөрү турында проект инициаторы карарында, элек тәртипнең 8 статьясындагы 1 өлешендә каралган нигезләмәләр белән беррәттән, күрсәтелергә тиеш:

- 16 яшькә җиткән, территориядә яшәүче 100 кешедән 1 делегаттан да ким булмаган сайлау өчен вәкилләк нормасы; - делегатларны сайлау өчен жыелышлар уздыру сроклары һәм тәртибе.

4. Конференция беркетмәсенең аерылгысыз өлеше булып делегатлар сайлау турында жыелыш беркетмәләре тора.

12 нче статья. Инициатив проектларга ярдәм итү өчен гражданның имзаларын җыю

1. Инициатив проектларны хуплап гражданның имзаларын җыю (алга таба - имзалар җыю) проект инициаторы тарафыннан үткәрелә.

2. Инициатив проектларга ярдәм итү өчен имзалар саны, инициатив төркем әгъзалары имзаларын да кертеп, 25 кешедән дә ким булмашка тиеш.

3. Имзалар җыю түбәндәгә тәртиптә башкарыла:

- Имзалар, аларны имза кәгазенә кертү юлы белән җыела, аның формасы җирлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана;
- имза кәгазендә имзалар җыюны гамәлгә ашыручы инициатив проект күрсәтелә;
- имза кәгазендә яшәүченең имзасы һәм аны кертү датасы куела. Имза һәм аны кую датасын кеше үз кулы белән куя. Имза кую кәгазендә куела торган кулланучы турында белешмәләр, имзалар җыючы зат үтенече буенча, кул кую кәгазенә кертелергә мөмкин. Элек мәгълүматлар кулъязма ысул белән генә кертелә, шул ук вакытта карандаш куллану рәхсәт ителми;
- яшәүче бер үк инициатив проектны яклап бер генә тапкыр имза куюрга хокукы;

- һәр язылу кәгазе проект инициаторы вәкиленең имзалары белән расланырга тиеш. Имза салу кәгазен раслаганда, имзалар жыючы проект инициаторы вәкиле үз фамилиясен, исеме һәм атасының исеме, туган көнен, яшәү урынын үз кулы белән күрсәтә, шулай ук үз имзасын һәм аны кертү датасын куя;
- имзалар жыйганда, имза кәгазенең алгы һәм арткы ягын тутыру рәхсәт ителә. Шулай ук вакытта арткы як имзаларның бердәм нумерациясе белән алгы якның дәвамы булып тора, ә таныклау имзалары һәм имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле турында белешмәләр имза кәгазенең арткы ягында бары тик яшәүченең соңгы имзасыннан соң гына куела;
- имзалар жыйганда «Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган һәр кешенең шәхси мәгълүматларын эшкертүгә ризалыгы алынырга тиеш.

13 нче статья. Әлеге инициатив проектка ярдәм итү турында гражданның фикерләрен ачыклау өчен сораштыру үткөрү

1. Әлеге инициатив проектка ярдәм итү турында гражданның фикерен ачыклау өчен (алга таба-сораштыру) жирлек халкы инициативасы яисә аның өлешендә үткәрелә, аларда түбәндәге очрақларда инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә:

- инициатив проектны тулаем авыл жирлегенә мәнфәгатьләрендә тормышка ашыру тәкъдим ителә;
- инициатив проектны халык мәнфәгатьләрен күздә тотып гамәлгә ашыру тәкъдим ителә, аларның саны 1000 кешедән артып китә.

2. Сораштыру билгеләү өчен проект инициаторы жирлек советына гариза жибәрә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

- сораштыру үткөрү тәкъдим ителә торган инициатив проект;
- проект инициаторының тәкъдимнәре:
  - а) сораштыру үткөрү датасы һәм сроклары турында;
  - б) тәкъдим ителә торган мәсьәләне (мәсьәләләрне) формалаштыру турында;
  - в) сораштыру үткөрү методикасы турында;
  - г) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлек халкының минималь саны турында;
- проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилиясе, исеме, атасының исеме, аларның яшәү яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пунктының исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны).

3. Әгәр проектын инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзалана. Әгәр проектын инициаторы булып әлеге тәртипнең 4 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән башка затлар торса, гаризага проект инициаторының вәкаләтле заты һәм инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган 10нан да ким булмаган авыл жирлегендә яшәүче кеше имза сала. Бу очрақта гаризада шулай ук гаризага (фамилиясенә, исеменә, атасының исеме, аларның яшәү яки тору урыны турында белешмәләр) кул куйган затлар турында белешмәләр күрсәтелә.

4. Жирлек советы гариза кeргeн кeннeн 30 кeннeн дe соңга калмыйча аны карый һәм сораштыру билгеләү яки сораштыру бирүдән баш тарту турында карар кабул итә.

5. Сораштыру үткөрү турындагы инициативаны әлеге статьяда билгеләнгән тәртипне бозу, әгәр хокук бозулар инициативаны тәкъдим итүдә катнашкан жирлек халкының ихтыяр белдерүе нәтижәләрен дәрәс итеп билгеләргә мөмкинлек бирмәсә, сораштыру бирүдән баш тарту өчен нигез булып тора.

6. Инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча граждандан сораштыру, «Россия Федерациясендә жирле үзидәрә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 31 статьясындагы 4 өлешендә, жирлекнең норматив хокукый актында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

7. Сораштыруда жирлек халкы яисә аның инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган, 16 яшькә житкән өлешендә катнашырга хокуклы.

8. Авыл жирлеген башкарма комитеты сораштыру нәтижәләрен проект инициаторына 3 эш көннән дәрә соңга калмыйча житкәрә.

3 бүлек. Инициатив проектларны кертү һәм карау

14 нче статья. Жирлек башкарма комитетына инициативалы проектлар кертү

1. Инициатив проект керткәндә авыл жирлеген башкарма комитетына тәкъдим ителә:

1) кәгазь чыганактагы һәм электрон формадагы проектның график һәм (яисә) таблица материаллары кушымта итеп бирелә торган тасвирламасы;

2) әлеге Нигезләмәнең 4 статьясындагы 4, 5 өлешләре нигезендә инициатив төркем төзү беркетмәсе яисә башка документлар, шулай ук проект инициаторының инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда аның исемнән жирле башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турындагы карары;

3) граждандан жыены, жыелышы яисә конференциясе беркетмәсе, граждандан сорашып белешү нәтижәләре һәм (яисә) жирлек халкының яисә аның бер өлешендә инициатив проектына ярдәм күрсәтүен раслый торган имза кәгазьләре.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда жирлек Башкарма комитеты белән эш итәргә вәкаләтле зат тарафыннан жирлек башкарма комитетына турыдан-туры тапшырыла яисә, аны күчәрәп жибәргәндә һәм капитал салуда игълан ителгән кыйммәт белән, почта аша жибәрелә.

3. Проектны кертү датасы булып, әлеге статьяның 1 өлешендә жирлек башкарма комитеты тарафыннан күрсәтелгән документларны алу көне тора.

4. Документлар инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда жирлекнең башкарма комитеты белән турыдан-туры эш итәргә вәкаләтле зат тарафыннан жирлекнең башкарма комитетына тапшырылган очракта, күрсәтелгән затка, жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан исемлек һәм аларны алу датасын

күрсәтеп, документлар алуда расписка бирелә. Расписка авыл җирлеге башкарма комитеты тарафыннан документлар кабул ителгән көнне тапшырылырга тиеш.

15 нче статья. Инициатив проектларны карау буенча комиссия

1. Инициатив проектларны карау буенча комиссия (алга таба - комиссия) инициатив проектларның социаль-икътисадый әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алу максатында төзелә.

2. Комиссия 5 кешене тәшкил итә.

3. Комиссиянең шәхси составы авыл җирлеге башкарма комитеты карары белән билгеләнә. Комиссия әғзаларының гомуми саныннан яртысы җирлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия тарафыннан кабул ителә торган карарларга йогынты ясарга мөмкин булган мәнфәгатьләр каршылыклары барлыкка килү мөмкинлеген төшереп калдыру өчен формалаштырыла.

4. Комиссия - комиссия рәисе, комиссия рәисе урынбасары, комиссия секретаре һәм аның эшендә катнашучы комиссия әғзаларынан тора.

5. Комиссия рәисе:

- комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлеген белән җитәкчелек итә;
- комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе проектын формалаштыра;
- комиссия әғзаларына йөкләмәләр бирә;
- комиссия утырышларында рәислек итә.

6. Конкурс комиссиясе рәисе урынбасары, вакытлыча булмаганда, конкурс комиссиясе рәисе вазыйфаларын башкара.

7. Комиссия секретаре:

- комиссия эшчәнлеген мәғлүмати һәм документлар белән тәэмин итүне, шул исәптән комиссия утырышына әзерләүне гамәлгә ашыра;
- комиссия әғзаларына, проект инициаторларына һәм комиссия утырышына чакырылган башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын үткөрү датасын, урынын һәм комиссиянең чираттагы утырышының көн тәртибе турында хәбәр итә;
- комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.

8. Комиссия әгъзасы:

- комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында катнаша;
- комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;
- комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;
- комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;
- комиссия утырышларында тавыш бирә.

9. Комиссия эшенең төп формасы - утырышлар.

10. Комиссия утырышы аның әғзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булган очракта хокуклы дип санала.

11. Проект инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициатив проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлегенә тәэмин ителә. Проект инициативасын карау

планлаштырыла торган комиссия утырышы турында проектны башлап жиберүчеләргә аны үткөрү көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

12. Проект турында фикер алышу һәм комиссия тарафыннан карарлар кабул итү проект инициаторы һәм башка чакырылган затлар катнашыннан башка башкарыла.

13. Комиссия карары утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, комиссия утырышында рәислек итүче тавышы хәлиткеч булып тора.

14. Комиссия әгъзалары карарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда тигез хокукларга ия.

15. Комиссия кабул иткән карар белән килешмәгән очракта, комиссия әгъзасы үзенең аерым фикерен язма рәвештә бәян итәргә хокуклы, ул комиссия утырышы беркетмәсенә кушып бирелергә тиеш.

16. Комиссия утырышы нәтижеләре буенча беркетмә төзелә, ул комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм аның утырышында катнашкан комиссия әгъзалары тарафыннан комиссия утырышы уздырылганнан соң өч эш көне эчендә имзалана.

17. Комиссия секретаре, комиссия утырышы беркетмәсенә кул куелган көннән соң килүче эш көннән дә соңга калмыйча, аны жирлек башкарма комитеты житәкчесенә жиберә.

18. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник яктан тәэмин итүне жирлекнең башкарма комитеты башкара.

16 нчы статья. Жирлекнең башкарма комитеты инициатив проектын карау тәртибе

Инициатив проект жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан аны керткән көннән алып 30 көн эчендә карала.

1. Инициатив проектны администрациягә кертү турында мәгълүмат «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында» басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш. веб-адрес буенча:

<http://pravo.tatarstan.ru> һәм Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, инициатив проект жирлек башкарма комитетына кертелгән көннән алып өч эш көне дәвамында, әлеге тәртипнең 2 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән белешмәләрне, шулай ук проект инициаторлары турында мәгълүмат урнаштырырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар, аларны тәкъдим итү вакыты күрсәтелеп, авыл жирлеге башкарма комитетына үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен бирү мөмкинлеге турында хәбәр ителәр.

2. Инициатив проект буенча искәрмәләр һәм тәкъдимнәр бирү вакыты жиде эш көнен тәшкил итә. Үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен 16 яшькә житкән жирлек халкы жиберергә хокуклы. Искәрмәләр һәм тәкъдимнәр авыл жирлеге башкарма комитетына турыдан-туры мөрәҗәгать итүче тарафыннан тапшырыла яки почта аша жиберелә.

3. Инициатив проект буенча искәрмәләрне һәм тәкъдимнәрне гомумиләштерүне комиссия башкара.

4. Инициатив проектны карау нәтижеләре буенча комиссия авыл жирлеге башкарма комитеты җитәкчесенә әлеге статьяның 7 өлешендә күрсәтелгән карарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия карарында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр дә булырга мөмкин.

Әгәр жирлек башкарма комитетына берничә инициатив проект кертелгән булса, шул исәптән өстенлекле проблемаларны тасвирлау белән, комиссия авыл жирлеге башкарма комитеты җитәкчесенә конкурс нигезендә сайлап алуны оештырырга тәкъдим итә.

5. Конкурс сайлап алу әлеге тәртипнең 17 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурста сайлап алуны үткөрү турындагы хәбәр проектлар инициаторларына тиешле карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча җибәрелә.

6. Комиссия тәкъдимен исәпкә алып яки конкурс нәтижеләре буенча жирлек башкарма комитеты җитәкчесе түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

- авыл жирлеге бюджеты турындагы карарда каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә жирлек бюджеты проектны төзү һәм карау тәртибе (жирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү) нигезендә әлеге инициатив проектны хупларга һәм аны эшнә дәвам итәргә;
- Инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кайтарырга.

8. Авыл жирлеге башкарма комитеты җитәкчесе инициатив проектка ярдәм итүдән баш тарту турында түбәндәге очракларның берсендә карар кабул итә:

- инициатив проектны кертү һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;
- инициатив проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары, жирлек Уставы таләпләренә туры килмәве;
- жирле үзидарә органнарында кирәкле вәкаләтләр һәм хокуклар булмау сәбәпле, инициативалы проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;
- инициатив түләүләр барлыкка килмәгән инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чаралар күләмендә жирлек бюджеты чаралары булмау;
- инициатив проектта тасвирланган проблеманы нәтижеләре хәл итү мөмкинлеге булу;
- конкурс сайлап алуын узмаган инициатив проектны тану.

9. Проектны карау нәтижеләре буенча карар проект инициаторына кабул ителгән көннән соң өч көннән дә соңга калмыйча җибәрелә.

10. Жирлекнең башкарма комитеты, ә әлеге статьяның 8 өлешендәге 5 пунктында каралган очракта, проект инициаторларына инициатив проектны бергәләп эшләп бетерергә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең яки дәүләт органының жирле үзидарә органына аларның компетенциясе нигезендә тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләп бетерү өчен комиссия комиссия әгъзалары, жирлек башкарма комитеты вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасынан эшче төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетерү вакытын билгели. Эшләп бетерелгән инициатив проект комиссия тарафыннан әлеге тәртипнең 15 статьясы һәм әлеге статья нигезендә карала.

17 нче статья. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

1. Конкурс сайлап алуны комиссия башкара.
2. Конкурс сайлап алу критерияләре булып тора:
  - инициатив проект хәл итүгә һәм аны гамәлгә ашыруга юнәлтелгән проблемаларны билгеләүдә халыкның катнашу дәрәжәсе;
  - инициатив проектны гамәлгә ашырудан социаль нәтижәлелек;
3. Конкурс сайлап алу критерийлары, аларның әһәмияте, аларга тиешле баллар һәм үлчәү коэффициентлары әлеге тәртипкә кушымтада (алга таба - критерийлар) билгеләнгән.
4. Конкурста сайлап алу әлеге тәртипнең 15 статьясы нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында гамәлгә ашырыла. Комиссия инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узган инициатив проектларны ачыклау критерийлары нигезендә бәяләүне гамәлгә ашыра.
5. Конкурс нигезендә сайлап алу нәтижәләре буенча, йомгаклау билгесен исәпкә алып, комиссия узган яисә конкурс сайлавы узмаган инициатив проектларын игълан итү турында карарлар кабул итә.
6. Үткән конкурс сайлавы барлык критерийлар буенча максималь суммар балл алган инициатив проект (ике, өч инициативалы проект һ.б.) игълан ителә.

18 нче статья. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турында жирлек башкарма комитеты карары

1. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турында жирлек башкарма комитеты житәкчесе карар чыгара.
2. Инициатив проектны гамәлгә ашыру турындагы карар үз эченә алырга тиеш:
  - инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә барлыкка килергә тиеш булган объектның исеме (адресы яки урыны күрсәтелгән) яисә гамәлгә ашыруга инициатив проект жибәрелгән чараның атамасы;
  - жирлек бюджеты акчаларын тоту юнәлеше (төзелеш, реконструкцияләү, сатып алу, чара (чаралар) үткөрү һәм башкалар);
  - инициатив проектны тормышка ашыруга бүлеп бирелә торган жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүченең атамасы;
  - заказ бирүче, төзүче атамасы;
  - объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) тормышка ашыру;
  - инициатив түләүләр күләме бүлеп, объектның фаразланган (чикле) бәясе яисә чараны (чараларны) уздыруга акчаларның иң чик күләме;
  - объектның фаразланган (чик) бәясен яки инициатив түләүләр күләмен бүлеп биреп, чараны (чараларны) үткөрүгә чараларның иң чик күләмен гамәлгә ашыру еллары буенча бүлү.

19 нчы статья. «Интернет» мәгълүмат-коммуникация чөлтәрендә инициативалы проект турында мәгълүматны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм урнаштыру тәртибе

Инициатив проектны жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан карау, инициатив проектны гамәлгә ашыру барышы, шул исәптән акчаларны файдалану, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында, «Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталы»да веб-адрес буенча бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә): <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Актаныш муниципаль районының рәсми сайтында веб-адрес буенча: <http://aktanysh.tatarstan.ru> урнаштырылырга тиеш.

Авыл жирлеге Башкарма комитетының инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәләре турындагы хисабы «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында» веб адресы буенча: <http://pravo.tatarstan.ru> басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында инициативалы проектны гамәлгә ашыру төмамланганнан соң 30 календарь көн эчендә урнаштырылырга тиеш.

Татарстан Республикасы
 Актаныш муниципаль районы
 Аеш авыл җирлегенең
 инициатив проектларны тәкъдим итү,
 кертү, фикер алышу һәм карау
 тәртибенә карата кушымта

Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алу критерийлары, аларның
 әһәмияте, аларга тиешле баллар һәм үлчәү коэффициентлары

№ т/б	Конкурс сайлап алу критериясе исеме	Конкурс сайлап алу критериясенең әһәмияте	Баллар саны	Үлчәү коэффициенты
1.	Критерийлар төркеменең атамасы күрсәтелә			
1.1.	Критерийлар атамасы күрсәтелә	Критерийлар әһәмияте күрсәтелә	Тиешле критерийга ирешкәндә бирелә торган баллар саны күрсәтелә	Берәмлек өлешләрендә үлчәү коэффициенты критерийның әһәмиятлелегенә бәйле рәвештә күрсәтелә, барлык авырлык коэффициентларының суммасы берәмлек тәшкил итәргә тиеш
		Критерийлар әһәмияте күрсәтелә	90 балл	
		Критерийлар әһәмияте күрсәтелә	80 балл	

